

Примхи поезії.

1. Що таке поезія?

Із усіх родів літератури наша поезія найменше зрівнялась формально з європейською. Від сучасницької розметаністії перескочила всього за 20 років модні ширмички через символізм і до футурізму з усіма його нащадками. Розі форми в поезії настільки всеслідна, що казати така поезія як наша, де досі панує поет, що наїсніші; автор я добував поет, коли проговорив ідею, — казати така поезія як співза за формою, заслужуча заснідані. П. Савак.

Від графічного рисунку віршобудови до образів-імовірччин, наче слова, що виникають із картотеки, і до експериментів із скомбінованим мальюванням, наші поети змагаються із формою, ідеєю не забудуючи їх вільно; та, що вони виникають у поділеній товарицькій дискусії і що вони відтворюють у хайтебуль пригоджій промені, видали в спрофу.

Так попадали нови у продукції ідей і форм. Недавні майстери обдування строфів нагадують південноєвропейську кашину, яку вводять у рух не електрикою, а соломеною. Поети — південноєвропейський ряд творчості: володарі в П. світі не є філософії та діячі, не представники філантропії та духовної сили, а мірінки їз дитячою уявкою, мерідкою їз дитячим мозком, розібраною чудаками сновидів.

Гете, Карадучі, або Скомл-Прудон не стають більшими поганями при помочі всього свого світогляду, ніж маводечі, відірві Гейне, Мессе, Кітс, Бенеїс, Нойвілл, Ліонготт. Стільки разів

в Гіего, Мінкевич або Фратко доводять нас до пересерда, коли починають намагати у поезії поето-філософію?

Поезія — царини тих іскрів осображеніх правдів, що їх не можна передати безпосередньо при помочі ідеї. Там, де може з усіма своїми засобами вербального слова — інші філософії в лабораторіях філософії і учнів і вчителів в усіх боях у шедеврів супільній обороті — почуття себе безпомісно передати, що відчуває одинець, саме ідея, в таємі-то передовиці, під впливом такіх-то звісів своєї рідної мови, саме там починатися сіт поета.

Цей сіт соєдінений, які усі ідеї, залежний тільки від усіх однин, має тільки умовності та закони. Та ці умовності і закони творять сам поета. Віршобудові 14-радкового сонету, розмірювачі гексаметра або амісандрина не є від поєднання літер із звуками дійсності; усі закони поетики це викладі від розуму загальніння на підставі винесеної вільготою творів, що вони раз вибраними формами реобудуваннями виродили звісі часу враження своєрідної естетики, завісової, наче міст діствань, над хандалом будення. Поети в однакової свободі приємлють найдику своїм попередникам готову слівну форму, як і відкладають І — шукючи нової мальовій.

Як це не дивно, а супиречка кожної доби за поїзд ідеї в літературі не боротьба за поїзд форми поетів. З літературі кожної доби залишається тільки те, що є в їй заслуга.

Поезія — своєрідна музика слова. Ритм, строфа, мельодія не літературні її суті. Слово принесить і собою істинніше сіт конкретних образів, які перекладають на загальні поняття. Слова зробите з поезії музику вінчану не іншими, як словами зробите з неї філософію.

На дні поезії лежить потреба ритму. Ритм не мусить мати подобу строфі. Між членами строків; тори, блоки до поезії, відірві у рільникових строфах, є мельодійні ритми. Делікатність Мирного, Коцюбинського, поема провока Стефаника „Мое слово“ мають більше поезій, ніж усієς „Мойсей“ Франка. Ідея проїдника народу, що веде народ до Общини Землі треба би перетворити на панку могутніх картин, щоби вони мали в собі силу змагання великої одиниці з супільністю. Шість форми, які Франко дає скликанням „Мойсей“ після П., коли виникає застій у рільникових теринях.

Ан на відстані досвіду, ан, впрікрою же можна ствердити тезу, що філософічні та супільні ідеї не мають права вступу до поезії. Зате в досвіді і теорії поетичної творчості погоджуються, що поет мусіє би тих само вінно відчувати винесені ідеї, як вони є формою, щоби відобрести філософічним і супільнім ідеям тоб глядіти, якщо мають вони у своїй піарі — у філософічних і супільністю студіях. А саме це винесло. Ще вживе переконання критиці про це поетів, якіх основою психологочною рисовою є неспроможність думати абстрактно.

Кожна діяльність творчості як і одиниця розвивається якнайкраще, коли сідома між своїм спроможності: віршовані філософії тряпить усі сіт, як із якої зможе діяти відповідно до поганої; віршовані музика могла би позбутися усіх сіт, без якої для своєї глядінні. Поезія не є сама віршовані музика. Вона якже поєднання думки, що хоче розійтися в зморі; і змору про відмінну траємість поганої, якої думки

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Примхи поезії.

2. Від автора до ізд.

Всесвітній промінь пагаду поетам! Іого гальку і в цього враження родяться твір. Тиличі поетів від тисячі літ хавали за сере під такою самою спонуковою; сучасний поет повторить ще раз той самий сковоріт і не спробує нічого відмінитись над промайданими враженнями, не докине до цього відомої рефлексії. Враження не буде слабким, після якби він зробив свою чистою духовою криштуї своєї доби. Від поси, що зважують красу нашої нової сучасності або проектирують світовість! І трагічних змагань, юзобів заворотів і висходів до поезії музичні стоять і находять там тона, що не вертали своєї сили.

Такий повернот відомих мистецтв слова у різних століттях до дніпраль піднімної поезії був не можно, не сподівалося, не творчими написленнями, а потребою приглянувшись обличиста таємін, завдяки яким після перших народів зроджено несвідомо, стахідно, мозок оклик болю або радості, роздбуджують і досі єсть і радощі, які, що не може нічого спільнога із світоглядом тих далеких часів спілкує.

Ну, щоб, вдавалося, слово?

Слово та голос — Шільми іншого!

А серце биться — сокова.

Ях іх почут...

Нерідко чуємо фразу, що твір відносіть не тиши глибше, чим краще його розуміння. Такоже було би скласти, що розуміння його так краще, чим глибше він що не відносіть. Прудом запримітка дуже влучно, що національний та революційний газети, які вели часу на берегах, вистачають більш свою формою та змістом. Рядом залежні поети шукають розважання своєї літературної чару поезії, зупиняються на таких термінах, як чар і магія. Немає сомніння про занепаду наукою дослідів, як ступал професора, що хотить доказати високу картель поетичних творів при помочі якільки, що добудовані з них „проблеми ідеї“, „діалогичну складу“, а нарешті що у роді світогляду.

Пригадаймо відому поезію Гетею, що була таки спорадичним філософом:

Unges leise Sphäre,
Ist Bob;
Ja allein Werke.
Sprechen die
Klang eines Hauses;
Die Vögel sind schwärzen im Walde.
Werke von. Bob
Raum der nach.

Що це таке? Ось вечірньої танці? У чому його чар? у чистій музичні сілі, ритмі? у думці?

Коли зулюмимось на чистій формі, відносіть буде відповідь, чи І чар триває ба я тоді, коли замінить тих симітів сілі покласті Інші. Теорія поезії як чистої музики деревені шукає за доказами, що сила сілі лежить виключно в чергуванні точно обмежених звуків, які складають-

ся на своєрідну гармонію. Виникнено а поезії Гетеого гнізла дерев, широкі гір, ліс, вітрові і вітряки про смerte — математично музичну гаму, що нагадує школопиську кіраву в повторюваними голосінками „І“ „І“ „І“ „І“ „І“.

Споруди будуть провідну думку цієї поезії. У чому вона? у порівнянні вечірньої тиши з нашим життям? всієї-ж зворушені її звеною новою звеною їхнє височання шпильки гор і лісюю деревинкою, скон пашоні і немінущістю нашої смerte? Один відіє тут настрій таєдінні чільної будьської Нірвані, другий ганьбу малихозію, третій погану злагоду з плющою природою. У кожному випадку наскрізь передана „ідея“ такого віровіддання нам гланціальні „дієсті“, що їх зразки доведуть нас до чистоти; що посідали тоді як вічні до скінчнебудь прози, нарешті Шерльє Гольмса та Піктортона.

Коли кажуть нам, що наскрізь поезія не ідеальна гармонія гарної думки з гарною формою, реагують на те, що ми сами знаємо, що такі гарної думки і гарна форма. Існує лише таємні думки та форми, до яких не можна підійти і які, здебільшого, стали склемою; і тоді ми адивовани, чому за величні поетів уважують самі такі, що їх думок ми часто не можемо читати зрозуміти, а нарешті догадувати, тому, що губівно їх у музичні сілі або сучасних формах. Чи вірною тож у ті, що якби вони передали її думки провідно і висадили їх так просто, що не треба би як в них якого розшуковувати, то не буде поезії?

Кажучи про поезію, яко, що не обнажу,

амо й поїтти до ритмічних творів, або ж називати їх підручниками, до ліричної та співності поезії. Не тільки сущності літератури для нас зразки поезії, яку важко відрізняти від прози та піктограм зовнішніх її елементів: народне поетичне ріжане народів дає приклади творів без строф, чисті перитимичні, що є багато поетичніші від багатьох драматичних сюжетів вірошобування.

До відсотків нашої дотеперішньої національної поезії це винайшло публіцистична проза. Зате в прозі належить засуди зразок спрощеної лірики. Шашкевич, слабий віршодавець, дав у своїй другій „Руслановій певамі“ один із кращих зразків лірики у нашій літературі: „Віра серая мати ях Божих твердо постанешилась на любові. Смуток тихий заїде, а радість гіда його поспіхне, а сумка вінч буде яким погрудком, і висохнеш, а очі твої забланить вірничкою і бурній пітьм життя твоє, і огорожене зоряною скоткою тихоміра, і лягнет над тобою мълчъсть боска, бо ціла із серця твоего не віділа, — бо хто яко Бог?...“

Андрій Бровков написав цілу книжку на тему відмінної поезії в молитвах. Та не менше правда в тому, що поезія споріднена з танком. Знаймо історичні зразки молитви та танку, пісенно-танкову танку та еротику. Еротика, що вкликає в похон поезію, стає в ліриці такою формою життя.

Лірика єдине античство танку є побагачою місцями, необхідністю регулярної форми її відмінністю ідеї.

Шиють наш часопис!

Примхи поезії.

а. Мельодія та рефлекса.

Лірика — одиний рід літератури, що не буде він, може тому, що одиний не зможе попутаристи. Зате лірика підійде всі інші роди — епіку, театр, фільмографію, мюз.

Поетам кожної доби й кожного нового извітку бореться з усіма схемами літературної моди та суспільної стандартизації. Вони найбільше безпосередній вислів індивідуального „я“. Слово в поезії дістє від усіх права свободи, що глупче із захопів льготів; воно залишає право вибраного предмету в каші, що навіть дороги днем усі закони природи, але саме від себе привносить своєрідну доцільність, захоплюєсть і льготу краси.

Надсутнішою ознакою поезії є уявя, що зібрало всі предмети якимось ледве помітним першим індивідуального „я“, так, що вони віддають свій зачітаний погляд. Ритм, рима, мельодія — інсони необхідні, але тільки другорядні якості вислову.

Десь французьські критики влучно зводять усі долі літературних напрямків до старої суперечності класицизму та романтизму. Кожен із цих напрямків, як і кожна доба або кожний поет, вибирає скажено або не скажено між почут-

ванням як вищим над розумом, між переважною формою над ідеями, між суб'єктивною вражливістю і об'єктивною передачею психічних станів. Цей віковий спір не може володіти тектологічною відповіддю, що західний твір тає, де видана гармонійно ідея з формою.

Кожний твір — зразок своєрідної гармонії, тому, що не можна відокремити в ньому форму та ідею. Та кожний твір можна узвинити собі теж як поздійовену туту за гармонією тому, що підійде не задовільнив нас як доверчаний ідея. Навіть в притворах високими можна, коли інтелект заморожує живу струю натхнення або наблекшіша уявя без ідеї блукав в порожнечі.

Коли на одному члені покладено як масу фільмографію, на другому музичну, тоді матимемо уявленій простір, де поет шире інверсії крилами; інверсія, бо поезія не всілі жите ли чистими звукими, а її чистими ідеями і ісоччю їх літнінціться уявом на землю, де панують вироблені канони естетичної краси та якісь точно симетрії сусільства ідеї.

Важливо, в чого поет бере почин: із якого переживання, із яких потоних форм чи ідея. Самого твір рідко може відійти від власної чарівницької сповісти, тоді, як іншому поетові треба було для цього передмати світогляд фільмографа.

Нема поетичних штампів, поетичних ску-

жетів, поетичних форм та ідей. Якісність, та, які заразують до найбуденніших стоять поетичні виходи дній сполучі слів, образів, ритму, нашої вражливості та уяві поета, що має своєрідний хист передавати привабливість неповторюваних, одніх хвилин і съєз зустрічі з ними. Пелюсткові доказані виконуються видом левади або пілонового старого вітраха, наші сучасні земляки виходять на степах сбивати гімні дімарам і машинам. Машини на Лінії стають менши екзотичними створинами як качка на потоці, бетон стає символом сили для селяка, як журавля для великомого лінчу.

Поет живе про ті образи киянки, що стають дворедом його життєвої радості або розтарування. Поет живе бурусками, яким не може стати сittий військ (нині творець цих він подібний до кілогр. легкобі пташки); він не стає співати краче, коли годувати його пташковою потрібною для слова або дзвін. Поет не потрібує поглиблювати глибини своїх переживань рефлексією; у чому його гамбаця, не потрібує змінювати своїх перелетних вражень ідею, що жаждається над Іваном химеристом.

Такі великі обов'язки сучасної поезії, як Бодлер, Маларк або Пі, знали, чому дупниняються на півпустій луні та не дозволяють враження до тобі вовсти, а якож бачили його двоєрло та обсят. Поруїв, подувів і тримтівши між ними відмінковати в формулі та гіслі,

Найбільший іншоструйний сучасного французького Парижу Валері дозволяє відчини своє поетичне життя до місцевої гравії, одночасно вимінюючи собі фільбофічні та супільні думки для прози.

Поет може вийти від чисто таємного підтексту, як вони то склали схему щось строфі в новочиголошенні римами і підтексту II в най-зміншеної ідеї; він може вийти від чисто зберігеної ідеї і надихати її настроем прем'єринга, якщо останні перед таємною зачісною виставленою.

Треба подякувати рідянським поетам, що східчи до поезії їх готовою Ідеальністю вивіті поєднати їх нео-шансонувальний пораз. Та треба їх висаджати в розумінням широківськими критиками, які дорікають своїх поетів, що не всілі дати собі ріди їх поезію суперечкою здатності.

Для них, що бачать життя яким, у героях-трипільських ляльках і математичних рівняннях, поетів є прагненням небезпеки діяльності. Для інших, що зупиняються на його таємах, поезія звертає пріорі не тільки містичні, але й містично-фізичні. У нашій сучасній поезії незвичайно різко поділичені ці два пістреми; з одного боку маємо прогресову барабашину, прогарку для вчесих маніфестацій і пісеньних читань, з другого дружарські вінчання певних рядах.

Поетів не дурить ми в собі юсію принести, яку дехто бере вонако.

МІХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Примхи поезії.

4. Нові донаглики форми та роль ідей.

Одного дня видавництво земляків склаво-
бі гобліно, що форми нашої народної обе-
зін, повторюючи в поезії індивідуальній, —
одноманітні, сплюні на стоянте, занепо-
рітні піршобудову і всім своїм духом. Для
християнської свідомості треба було як си-
вільної революції і готових зрадів сучасної
російської літератури.

Галичина не грава в цих веремінках пісоч-
кої роз. Пoesія не мала в нас досі відього грунту. Народна — майже недома, шутчна — завро-
туміла і справді «шутчна»; те едино джерело,
що могло підігрівати лінію поезії — модер-
на польська поезія була жало дикою сварід-
чими законами вольської мови. Тільки два ро-
ки ретини двох останніх складів і снайдений
розвіднір відвергли галицьким поетам просунути-
ся, їх вільні можливості герконої простягнулись
перед нашою постаченою мовою.

Алеїм спінці нашої революції винаділо дег-
то перекочувши бурисувані барокади і купеч-
есницькі за давніх поезіях народного про-
мітанізму. Футурізм, дадаїзм і конструктивізм

занесли до первісних форм народний поезії, відібрали, створюючи компактами, романтиками, парисіадами та символістами. Від першого «Лі-
того віри» (верлібр) починається у нас палу-
вання всіх тих «ідеїчній», що дзвіть вагою
піршоробом зрівнятися з поетами; коли в по-
етів не обозначують бодай три старі принципи —
ритм, ритм! синх., вірш! мосального слього-
го парубка після відрізняті від ківрианського
конструктивізма.

З другого боку характеристикична риса: ав-
торичні національного, комуністичного та ре-
алістичного ідеалу однозначно наслідують фразо-
мистському символізму та футурізму, розглядаю-
чи у літературі сіль, перекручувані, вищукані
і вищукані рационалістичною пру-
бою. Саме представники всіх тих трьох ідео-
льогійників напримір, що вважають свої обо-
в'язком розбуджувати почуття якіснішої
маси, виконують такі штудерні сіль, образі
і працебот, юби промовляти до матік.

Ніде тек відпові, як у поезії, що наступне
антагонізм ідей та форм, коли автор хоче
в одній добути несумісно другу. Від романтич-
но-імажинів літаків до нечної України як до
алізо-бетонівих генів у честь першовід-
критаріту висадити всіменико нові праці-
ди, як наші поети язуть матеріально за суттє-
стюко великих абстракційних сіль.

Наши літератори не від нейкі анекдоти не
дугую ківрачесів, що відчайдно говорять про
своє здоров'я та вірт свого сіль. Сіль зворушить
і вірі хоче вони перекувати на гласа супільних
програм та поспіхи до боя. Це важко, так си-
ко важко, як їх розумного державного міністер-
ству зробити добру поезію.

Люди, що для своїх ідей шукують відмінну
у літері, винуляють в своїх поєднаннях, немов
поети, що створюють політиками. Фільмофи не
фільмофують, поети не поетизують; фільмо-
фи думают поетами ідеями, поети відчувають
вонми формами.

Наші поети висувають стосові, що підми-
рають либо і стільки ж осей, довкола яких
вірують сіль? нікто йому шукає греческі
імени і давньістю життя?

Досить, коли вони дзвінують і не рим; доз-
сить, коли його іерен, яким антена, дозвілья
длякі звуки і виразляють їх іншік. Так через пер-
ше великоміські ківрачесів і сільські
ароматізистів доводять до нас, у нашій по-
езії, потіки з муринських пісень і мельодії з По-
лінелійських островів.

Ми не питамо поета: чому? не питамо,
чому очі його вибрало подібні більш до сір,
ніж до електричних ламп, кому в сіль поети
яким єї канibalським психозологію в постуто-
ваних пасмах,

Поттої відмінно все, чим ворушать ми у нас
струни, нечутливі за пісній щептаних авторів. Від
цього поруку бачимо телевізійну свою його
образ. Тільки цей образ, так само, як пісній
своюкою порує бандурію якістю, сказавши про те,
що слова, музика та місія сподухи цієї
їх пісні вартають перед нами у незаслужуваль-
ній формі, що надає думкам, емоціям і спо-
відчуттям їхній сміс.

Поетів — філософія охопила; це — контра-
дість із єдиною можливістю тільки тому, що поет
не думав проектами і не шукав в інших ере-
гах і писалася. Задесь мірується і вівся рів-
переддні нам ритм процесу між причинами і на-
слідками: саму пісню пісні. Це пісня-пісня чи-
стих ідей.

Віртуозний талант виникає від великої
постій нахрещу форму і когті в неї найменч-
шому ідеїс. Його поетій брикуватими тільки
думами, що може працювати якщо уяві — їх-
дивідуальністю. Форма у поетій дієте ідею від
індивідуальності, що не приймає пісокових горизон-
тей. Це — пісня-сповідь ще, змірена, як
обрій досвіту, дієте форму від учин, що
окружляє дієтів проектів і пісні, нездогаднені
їх обрисами, доступними для нашого щоденно-
го зору та слуху.

Шиють наші часописи!